

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 24/2018-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 28. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Vlastimilom Klepáčom, Krmanova 16, Košice (sp. zn. Rvp 2305/2018), vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Brzotín konaných 10. novembra 2018 za účasti [REDACTED] (zvoleného starostu obce Brzotín) a sťažnosť Strany maďarskej komunity – Magyar Közösség Pártja, miestnej organizácie – helyi szervezet, Brzotín, zastúpenej advokátom JUDr. Vlastimilom Klepáčom, Krmanova 16, Košice (sp. zn. Rvp 2306/2018), vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Brzotín konaných 10. novembra 2018 za účasti politických strán SME RODINA – Boris Kollár, SMER – sociálna demokracia a MOST – HÍD a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2305/2018 a sp. zn. Rvp 2306/2018 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2305/2018.

2. Sťažnosti [REDACTED] a Strany maďarskej komunity – Magyar Közösség Pártja, miestnej organizácie – helyi szervezet p r i j í m a na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

I.1 Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2018 osobne doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Vlastimilom Klepáčom, Krmanova 16, Košice, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Brzotín (sp. zn. Rvp 2305/2018).

Sťažovateľ zdôrazňuje, že ako kandidát na starostu obce Brzotín získal vo voľbách, ktoré sa konali 10. novembra 2018, viac ako 10 % hlasov voličov, keďže volieb do orgánov samosprávy sa zúčastnilo z celkového počtu 1020 voličov zapísaných do zoznamu voličov 563 voličov a sťažovateľ získal 155 hlasov, teda 28 % hlasov voličov.

Sťažovateľ tvrdí, že sa od obyvateľov obce Brzotín dozvedel, že zo strany úspešného kandidáta na starostu obce a kandidátov na poslancov Obecného zastupiteľstva obce Brzotín (ďalej aj „obecné zastupiteľstvo“) došlo počas volebnej kampane k tzv. kupovaniu hlasov voličov.

Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza, že „Podľa poskytnutých informácií [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] vo večerných hodinách počas volieb postupne navštevovali rómske rodiny, ktorým dávali fľaše alkoholu a rôzne sladkosti za to, že budú voliť [REDACTED] za starostu obce a [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] za poslancov obecného zastupiteľstva. Sťažovateľ má tieto informácie priamo od dobyvateľov obce, ktorí boli zo strany [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] oslovení a ktorým bol alkohol a sladkosti za účelom ovplyvnenia voličov odovzdané, ale aj od obyvateľov, ktorí takúto ponuku odmietli. Špecifikom rómskej komunity je ich

spoločenská a územná uzavretosť so silnými hierarchickými vzťahmi, ktorá bráni produkovaniu dôkazov o sťažovateľom tvrdenom porušení ústavnosti a zákonnosti volieb. Takto oslovení obyvatelia obce neboli ochotní svoje vyhlásenie dať sťažovateľovi písomne ani svoje tvrdenia zopakovať ako svedkovia v konaní z dôvodu, že zo strany [REDACTED] a [REDACTED] v súčasnosti dochádza k ich zastrašovaniu.“.

O skutočnostiach súvisiacich s tzv. kupovaním hlasov rómskych voličov prostredníctvom viacerých voličov boli oboznámení podľa tvrdenia sťažovateľa aj zamestnanci obecného úradu v Brzotíne. Na účel preukázania ním uvádzaných tvrdení sťažovateľ navrhuje výsluch svedkov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], pričom zároveň k sťažnosti pripojil čestné vyhlásenia [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o skutočnostiach, ktoré majú preukazovať namietané nezákonné ovplyvňovanie voličov.

Sťažovateľ ďalej argumentuje, že v súlade s judikatúrou ústavného súdu «poskytovanie „protihodnoty“ za hlasovanie vo voľbách je protiústavné, lebo účelom aktívneho volebného práva je možnosť účasti na správe vecí verejných, a nie bezprostredný materiálny prospech. Tzv. kupovanie hlasov voličov považuje ústavný súd za najzávažnejšie porušenie ustanoveného zákazu volebnej kampane, pretože ide o aktivitu na získanie voličských hlasov počas volieb, takú aktivitu na získanie voličských hlasov počas volieb, ktorá zasahuje do samotnej podstaty volebného (aktívneho aj pasívneho) práva zaručeného v čl. 30 ústavy. Takéto obmedzenie nesie so sebou také veľké nebezpečenstvo pre slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, že od ústavného súdu vyžaduje veľmi prísne posúdenie.».

Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol tak, že voľby starostu obce Brzotín, ktoré sa uskutočnili 10. novembra 2018, vyhlási za neplatné.

I.2 Ústavnému súdu bola 20. novembra 2018 osobne doručená sťažnosť aj Strany maďarskej komunity – Magyar Közösség Pártja, miestnej organizácie – helyi szervezet, Brzotín (ďalej aj „sťažovateľka“, spolu so sťažovateľom aj „sťažovatelia“), zastúpenej advokátom JUDr. Vlastimilom Klepáčom, Krmanova 16, Košice, ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Brzotín konaných 10. novembra 2018 (sp. zn. Rvp 2306/2018). Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa zúčastnila volieb poslancov obecného zastupiteľstva tým, že navrhla viacerých kandidátov na poslancov, konkrétne [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED].

Argumentácia sťažovateľky je totožná s argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 2305/2018. Na jej základe sťažovateľka ústavnému súdu navrhuje, aby voľby poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Brzotín, ktoré sa konali 10. novembra 2018, vyhlásil za neplatné.

I.3 Sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 2305/2018 bola pridelená sudcovi Ladislavovi Oroszovi ako sudcovi spravodajcovi (ďalej len „sudca spravodajca“). Sudca spravodajca v liste z 26. novembra 2018 oznámil podľa § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnému súdu skutočnosti, ktoré by mohli zakladať dôvody na jeho vylúčenie z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľa. O oznámení sudcu spravodajcu rozhodol ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 24/2018-12 z 28. novembra 2018 tak, že ho z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľa nevyлúčil.

II.

II.1 K spojeniu vecí na spoločné prerokovanie

Podľa § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyлučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

Podľa § 166 ods. 1 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Ak boli také konania pridelené viacerým sudcom toho istého súdu, rozhodne o spojení konaní ten sudca, u ktorého sa začalo konanie skôr.

Keďže zákon o ústavnom súde neobsahuje ustanovenie, ktoré by umožňovalo spojenie vecí, v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde je potrebné v konaní použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 166 ods. 1 CSP).

Podľa čl. II ods. 10 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 v záujme hospodárnosti konania môže plénum ústavného súdu rozhodnúť o spojení vecí patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré boli pridelené členom rôznych senátov ako sudcom spravodajcom, na spoločné konanie, ak tieto veci spolu skutkovo súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Návrh na rozhodnutie o spojení môže plénu ústavného súdu podať sudca spravodajca vo veci, ktorej spojenie s inou vecou sa navrhuje, alebo predsedníčka ústavného súdu. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne plénum inak, je na spoločné konanie o spojených veciach príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr (§ 18 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Za rovnakých podmienok môže plénum ústavného súdu rozhodnúť o spojení vecí patriacich do jeho pôsobnosti, ktoré boli pridelené rôznym sudcom spravodajcom. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne plénum inak, sudcom spravodajcom v spoločnom konaní o spojených veciach je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr.

Prerokované sťažnosti sa týkajú nezákonnosti a neústavnosti volieb do orgánov samosprávy tej istej obce, pričom sťažnosti sú v oboch prípadoch v zásade totožné, a to jednak z hľadiska použitej argumentácie, ako aj z hľadiska predložených a navrhovaných dôkazov. Obaja sťažovatelia sú navyše zastúpení tým istým právnym zástupcom.

So zreteľom na úzku vecnú súvislosť, ale aj skutkovú totožnosť oboch sťažností a s prihliadnutím na to, že sťažovatelia sú zastúpení tým istým právnym zástupcom, ústavný súd v záujme hospodárnosti konania podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 166 ods. 1 CSP rozhodol, že veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2305/2018 a sp. zn. Rvp 2306/2018 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. PL. ÚS 24/2018 (bod 1 výroku tohto uznesenia).

II.2 K prijatiu na ďalšie konanie

Podľa relevantnej časti čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy...

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.

II.2.1 K sťažnosti na neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Brzotín podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde

Vo veci sťažnosti sťažovateľa ako neúspešného kandidáta na funkciu starostu obce Brzotín ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh zistil, že sťažovateľ v označených voľbách na funkciu starostu obce získal 155 hlasov z 563 odovzdaných hlasov, pričom celkový počet voličov vo volebnom obvode obce bol 1 020. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ, ktorý získal 15,2 % z celkového počtu voličov, disponuje aktívnou legitimáciou na podanie sťažnosti podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce.

Sťažnosť sťažovateľa bola podaná v 10-dňovej lehote podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ splnil aj ďalšie zákonné náležitosti sťažnosti, uviedol dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov a navrhol aj rozhodnutie vo veci.

V súlade s § 61 druhou vetou zákona o ústavnom súde je účastníkom konania vo veci sťažnosti kandidáta (§ 59 ods. 1) len sťažovateľ a kandidát, proti ktorému sťažnosť smeruje ([REDACTED]).

II.2.2 K sťažnosti na neústavnosť a nezákonnosť volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Brzotín podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde

Z ďalších zistení ústavného súdu z obsahu sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľke, ktorá sa ako politická strana zúčastnila volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Brzotín, taktiež disponuje aktívnou legitimáciou na podanie sťažnosti podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde v časti týkajúcej sa volieb poslancov obecného zastupiteľstva.

V súlade s § 61 zákona o ústavnom súde sú účastníkmi tohto konania aj politické strany, ktoré vo voľbách získali zastúpenie v orgánoch miestnej samosprávy (SME RODINA – Boris Kollár, SMER – sociálna demokracia a MOST – HÍD).

Sťažnosť smeruje proti úspešným kandidátom vo voľbách poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Brzotín ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]).

Sťažnosť sťažovateľky bola podaná v 10-dňovej lehote podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľka splnila aj ďalšie zákonné náležitosti sťažnosti, uviedla dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov a navrhla aj rozhodnutie vo veci.

III.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil žiaden dôvod na ich odmietnutie, a preto ich prijal podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie tak (bode 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018